

Краснослободцева О. В., асп.
Київський національний університет будівництва та архітектури;
головний спеціаліст
Управління архітектури та містобудування Одеської міської ради

ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Рекреаційні території відіграють важливу роль у відновленні природного та людського потенціалу в усьому світі.

Одним з ключових елементів належного використання природних ресурсів є просторова організація рекреаційних територій.

Але на сьогоднішній день у законодавчій, нормативній, а також науково-дослідницькій базі України відсутня чітка містобудівна модель просторової організації та планування рекреаційних територій, що суттєво ускладнює їх перспективний розвиток.

Вагомість створення стратегії та упорядкування принципів просторового планування рекреаційних територій простежується на всіх етапах складання містобудівної документації, починаючи з проекту районного планування, та закінчуючи детальним планом території.

На практиці, майже у всіх країнах Західної Європи за просторове планування територій відповідає спеціальне міністерство, яке включає в себе різні сектори та області відповідальності. Наприклад, у Данії, Фінляндії, Норвегії та Швеції – Міністерство охорони навколишнього середовища (The Ministry of the Environment), у Німеччині – Міністерство просторового планування, будівництва та міського розвитку (The Ministry of Spatial Planning, Building and Urban Development) та ін.

Регулювання процесів просторового планування та розвитку територій відбувається на трьох рівнях: національному, регіональному та місцевому.

Відповідно до книги «Просторові планувальні системи в Західній Європі» (Spatial Planning Systems in Western Europe: An Overview, Gerhard Larsson), виділяють наступні категорії інструментів просторового планування: Національна політика та перспективи, Стратегія, Генеральний план, Нормативи.

У статті «Просторове планування територій, орієнтованих на туризм» (Spatial Planning of Areas of Tourism Directivity, Velkovska, G. T.) розглядаються вимоги до організаційної структури рекреаційних територій м. Бургас, Болгарія, у відповідності з Постановою № 7 «Щодо правил і норм організації окремих видів територій та структурних зон», виданою Міністерством регіонального розвитку та громадських робіт.

Відповідно п. 27 вищевказаної Постанови, рекреаційні території визначаються як структурні зони в межах міських районів та населених пунктів або за їх межами та диференціюються за такими різновидами:

курорт, база відпочинку, інші види установ для відпочинку (гольф-клуби, аквапарки, парки відпочинку тощо).

Розвиток та організація рекреаційних територій м. Бургас визначаються схемами розробки та детальними планами з урахуванням потенціалу основного рекреаційного ресурсу, який відповідає основним критеріям:

- морський пляж – 8 м²/чол, для пляжів понад 100000 м² – 12 м²/чол;
- водні території – 8 м²/чол;
- штучні акваторії (басейни) – 1,5 м²/чол;
- гірськолижні траси – 200 м²/чол.

Досвід азіатських міст, зокрема Гонконгу, показує, що стандарти та керівні принципи організації рекреаційних територій формуються таким чином, щоб забезпечити рівноправну базу для створення об'єктів відпочинку та збереження відкритого простору.

У документі «Планувальні стандарти та керівні принципи Гонконгу» (Hong Kong Planning Standards and Guidelines) визначені чотири основні принципи просторової організації рекреаційних територій на стратегічному, районному та місцевому рівнях: кількість, якість, належна практика та бачення (місія).

У залежності від виду рекреаційної діяльності, рекреаційні території поділяються на чотири категорії: зони рекреаційних установ (бази відпочинку, спортивні центри, стадіони тощо) із забудовою до 100%, рекреаційні зони з забудовою 10 – 15 % (клуби відпочинку, тематичні парки), території з унікальним потенціалом із забудовою до 10% (гольф-клуби, причали), території для водної рекреації (вздовж узбережжя).

Розглянувши зарубіжний досвід просторової організації рекреаційних територій, можна зробити висновок, що у законодавчій та нормативній базі багатьох розвинутих країн достатньо розширено відображене сучасне бачення територій, орієнтованих на туризм і рекреацію.